

Mette Frederiksens tale ved Folketingets åbningsdebat

Taler

Mette Frederiksen
Statsminister

Dato

5. oktober 2023

Sted

Folketingets talerstol,
Christiansborg

Tak for en rigtig god dag her i Folketinget. Hvis man lige var landet fra Månen og hørte debatten, både her i salen, men nok også kommentatorernes udlægning af den, skulle man jo tro, at alt var galt i Danmark: velfærden, den grønne omstilling og måske især mine taler – der er alt for meget Shu-bi-dua, den er for altmodisch, vitserne er for gamle og for dårlige, og kan en statsminister ikke gøre det bare lidt bedre end at skrive ind til Sara & Monopolet?

Jo, det tror jeg sådan set godt jeg kan. Så af hensyn til alle landets kommentatorer kommer der nu noget, der går endnu længere tilbage, som er endnu mere dansk, som er endnu mere populærkultur og endnu mere nostalgisk. Det er en referenceramme, der er evig aktuel, nemlig Matador. Det er tiderne, der skifter, og en verden i opbrud, og familier af forskellig baggrund og politisk overbevisning. Allerede nu kan jeg se det på jer. Alle sidder og tænker: Hvem af karaktererne minder man selv mest om, og hvad med de politiske modstandere?

Når jeg nu lyttede til hr. Alex Vanopslagh, og nu er han her desværre ikke i salen, tror jeg nok, at jeg selv er gamle fru Fernando Møhge, og lidt som hun gør med Misse, gør jeg, hvad jeg kan, for at holde regeringen i kort snor, og jeg må også forstå, at jeg skælder og svinger med taktstokken. Og hr. Alex Vanopslagh er så måske den entreprenante vestjyde, der ankommer med toget til byen med et lidt mærkeligt indhold i kufferten den her gang, et ønske om at legalisere kokain eller, må jeg forstå på debatten, i hvert fald et ønske om at afkriminalisere det.

Uanset om der er tale om det ene eller det andet, vil jeg gerne sige, at jeg er helt og aldeles, lodret og helt og aldeles grundlæggende uenig i det. For lige så vigtigt det var at give lægeordineret heroin til de mest udsatte misbrugere – og dem vil

regeringen gerne gøre endnu mere for at hjælpe – lige så skadeligt vil det selvfølgelig være at slippe kokainforbruget fri. Måske vender vi tilbage til det i debatten. For her og nu vil jeg lave tre nedslag: Velfærd eller skat? Arbejde eller frihed? Klima eller miljø? Det er tre emner, der nogle gange er modsætninger, selv om de ikke behøver at være det.

Men inden da vil jeg komme med en lille betragtning: I løbet af debatten i dag har der været hundredvis af korte bemærkninger. SF og Enhedslisten har haft i alt over 40 korte bemærkninger og mange gode betragtninger, også mange, jeg har været enig i. Men jeg synes ikke, jeg hørte en eneste, der handlede om løn til offentligt ansatte. For et år siden handlede alt ellers om løn, og man gik også til valg på, at lønnen skulle være bedre. Det gjorde Socialdemokratiet også. Nu står vi så i spidsen for en regering, der er i gang med at gennemføre det lønløfte. Og hvor er så venstrefløjen? Den er væk, den er videre.

Nu handler det så om noget andet, nemlig velfærd eller skat? Og lad os bare tage den, for fru Pia Olsen Dyhr har været i arkiverne og citeret mig for et budskab om, at velfærd er vigtigere end skattelettelser. Det kan man finde rigtig mange citater om, og det mener jeg i øvrigt stadig væk. Men jeg har også været en tur i arkiverne, fra dengang SF selv sad i regering og tog ansvar, i øvrigt bl.a. for en skattereform, der gav et større arbejdsudbud end det, der følger af regeringens kommende skattereform. Dengang sagde fru Pia Olsen Dyhr, og jeg citerer:

Vi har fremlagt en skattereform, der både sikrer flere i arbejde, at alle bidrager til gang i væksten, og at vores fælles velfærd kan udvikles.

Hvad er så egentlig situationen nu her 10 år senere? Ja, vi bruger flere penge på velfærd, kommuner og regioner, end SRSF-regeringen gjorde – flere penge – og vi planlægger en højere offentlig vækst end SRSF-regeringen gjorde. Det kendetegner netop ikke det SF, jeg godt kan lide, at man som Maude går op og lægger sig, når det er svært, og I er jo faktisk med i stort set alle aftaler, vi laver i de her år. Og tak for det, for vi har brug for jer nu. For sandheden er jo, at med et råderum på 68 mia. kr. er det ikke et spørgsmål om skattelettelser for hverken 5 mia. kr. eller mere end det, og om det er det, der kommer til at gøre en nævneværdig forskel for velfærden.

For det, der medfører besparelserne derude lige nu, er nogle af de underliggende tendenser: at udgifterne til bureaukrati og administration bare stiger og stiger, at udgifterne til specialundervisning bare stiger og stiger, og at udgifterne til det specialiserede socialområde bare stiger og stiger. Hvis ikke vi snart begynder at diskutere det med hinanden, kommer vi til at skøjte rundt i nogle overordnede termer. Det har vi også som socialdemokrater et ansvar for; det ved jeg godt. Og det kan vi godt, men måske er tiden nu til at komme et skridt videre og komme ind til det, det reelt handler om. Kommunerne har regnet sig frem til, at hver fjerde krone i folkeskolen nu bruges på kun 6 pct. af eleverne. Det siger sig selv, at der skal være et ordentligt skoletilbud til det barn, der har behov for en særlig indsats, ligesom der selvfølgelig skal være det til mennesker med handicap, udsatte og voksne med ondt i livet – selvfølgelig. Men udviklingen er så voldsom nu, at vi her i huset bliver nødt til at forholde os til det i stedet for bare at påstå, at hvis man dropper en skattelettelse, vil alle problemer i velfærden være løst, for det er desværre ikke rigtigt.

Lytter man til hr. Pelle Dragsted, og velkommen til som ny politisk ordfører for Enhedslisten, er han skuffet over Socialdemokratiet. Jeg må sige, at det er der heller ikke så meget nyt i. Røde i »Matador« får på et tidspunkt en opringning, da han sidder nede på Jernbanerestauranten, og da han kommer tilbage til bordet, udbryder han: De vil have en artikel af mig. Om hvad?, bliver der spurgt. Jeg ved ikke, om det er Fede, eller hvem det er, men der bliver i hvert fald spurgt om det. Svaret er: om Staunings forræderi mod arbejderklassen. Så vi har hørt det før. Hr. Pelle Dragsted er idealist, og jeg indrømmer gerne, at han holdt en interessant og perspektivrig ordførertale, velargumenteret, men som Røde i »Matador« er også hr. Pelle Dragsted afhængig af, at der er en driftig kvinde med virkelyst, der rent faktisk tjener nogle penge og får tingene til at ske. Det er selvfølgelig Agnes, som jo faktisk minder ret meget om den dreng, som hr. Morten Dahlin fortalte om i sin i øvrigt fremragende ordførertale: Julius, der sælger slushice på fodboldstadioner, selvfølgelig Brøndby Stadion, og som har sat sig som mål at omsætte for 1 mio. kr., når han bliver 16 år.

Gad vide, tænker jeg jo i mit stille sind i dag, hvad Agnes Jensen egentlig ville tænke om den debat, vi har med hinanden om arbejdsmoral. Det er, så vidt jeg kan vurdere, en debat, der bevæger sig længere og længere væk fra den virkelighed, som de fleste danskere stadig væk befinder sig i. Det er en virkelighed, hvor man står op om morgenen og går på arbejde, hvor man passer

sit og sine med al den mening og al den selvrespekt, som det fører med sig, og hvor man forsørger sig selv og samtidig er en del af et arbejdsfællesskab med kolleger. Man hjælper hinanden, man bytter vagter, man får nye idéer og gør hinandens arbejde bedre, og en gang imellem bliver der også plads til den fyraftensøl. Danskernes arbejdsmoral er tårnhøj. Der er flere mennesker i beskæftigelse end nogen sinde før, og når finansministeren flere gange har kunnet opjustere råderummet, og når dansk økonomi er stærk, skyldes det bl.a. de reformer, som skiftende flertal her i Folketinget har gennemført. Vi er ikke blevet et velstående land på grund af vores mineraler, olie eller sjældne jordarter. Vi er blevet et rigt land, fordi vi hver især og tilsammen yder en indsats.

Det, jeg har forsøgt at advare imod, er, at vi taler netop det at gå på arbejde ned, for det er jo sådan set danskernes hverdag, vi snakker om. Hvorfor skal man her fra talerstolen tale om den, som om vi alle sammen er fanget i et stort hamsterhjul, der bare snurrer og snurrer? Hvorfor skal vi bilde hinanden ind, at alt er slidsomt og hårdt? Og hvorfor skal vi påstå, at det at gå på arbejde konstant skal være meningsfyldt, selvrealiserende og fyldt med lykke? Det ved vi jo godt at det ikke er. At gå på arbejde er også slud og sne, mørke morgener, opgaver, der bare skal løses, og vagter, der bare skal tages på skæve tidspunkter, og alt muligt andet, som vi vel at mærke gør alligevel, selv om det er sne og slud. Det danske Folketing må ikke blive et curlingparlament. Vi må ikke blive et curlingparlament, der forsøger at bilde danskerne ind, at vi kan fjerne alle problemer på vejen, at ingen må opleve modgang, og at fællesskabet er ligegyldigt, fordi alle nu bare skal være sin egen lykkes smed.

Er det så omvendt et ideal, at vi skal arbejde 24 timer i døgnet alle ugens dage, eller at fritid er det onde? Nej, selvfølgelig ikke. Det har jeg i øvrigt heller ikke hørt nogen argumentere for, ikke engang mig selv. Jeg ved godt, at det kan være svært at få hverdagen til at hænge sammen, når man er børnefamilie – jeg har været der. Selvfølgelig er der mennesker, for hvem det rigtige er at arbejde deltid. Jeg kunne ikke drømme om at gøre mig til dommer over det. Nok har vi hver især vores problemer, men danskernes liv, som de er flest, er heldigvis gode liv. Det er rigtig gode liv. Jeg synes sådan set, hr. Christian Rabjerg Madsen formulerede det meget præcist, da han påpegede, at trivsel også hænger sammen med, om man har et arbejde og engagerer sig i fællesskaber, der er større end en selv.

At vi socialdemokrater har en anden holdning til vækst og arbejde end

Alternativet og fru Franciska Rosenkilde, er velkendt. Den diskussion har vi haft mange gange. Men at høre hr. Søren Pape Poulsen, fru Pernille Vermund og andre partiledere fra det, der i hvert fald engang var borgerlige partier, argumentere for, at arbejde og arbejdskraft næsten er ligegyldigt, minder jo efterhånden om gode gamle Viggo Skjold Hansen. Engang var man så handlekraftig; engang kunne man ikke få arbejdsudbud eller reformer nok, men nu, pludselig, er man rar og god ved alle. Man siger: Har du ikke lyst til at arbejde? Pyt, det behøver du ikke. Har du ikke lyst til at undvære en helligdag? Pyt, det slipper du for. For ingen skal være skaffedyr for staten, lyder det – sikke et udtryk.

Faktisk har jeg måttet slå det op i ordbogen i dag. Et skaffedyr er en person, som er forsørger af en familie. Det er jo sådan set positivt nok, men, som der også står om sprogbruget, er det et udtryk, der oftest bruges spøgende eller nedsættende. Det er alligevel ejendommeligt, at vi er kommet til et sted, hvor borgerlige partier bruger den slags begreber om mennesker, der sådan set bare går på arbejde, og at staten bliver talt om med sådan en lidt væmmelig distance, nærmest som noget ondskabsfuldt. Hvad er staten så egentlig? Det er jo vores velfærdssamfund; det er jo børnenes skole, det er omsorgen for vores gamle og vores syge; staten er også de penge, vi sender til Ukraine for at støtte deres frihedskamp; staten er de penge, vi bruger på vores politi og på danskernes tryghed; og staten er også den grønne omstilling.

Siden aftalen om klimaloven har vi prioriteret over 110 mia. kr. frem mod 2030 til elektrificering, energieffektiviseringer, udtagning af lavbundsjord, fangst og lagring af CO₂ og meget, meget andet. Samtidig har vi en konkurrence kørende herinde om, hvem der er mest utålmodige på klimaets vegne. Jeg har godt bemærket, at Danmarksdemokraterne og Nye Borgerlige konkurrerer meget intenst om sidstepladsen i den konkurrence. Vi er heldigvis mange andre, der går efter førstepladsen. Derfor bliver vi også nødt til at gøre op med nogle af de benspænd og de regler – og dem er der mange af – der forsinker udrulningen af mere vedvarende energi, hvilket i øvrigt fru Monika Rubin rammende fortalte om tidligere med et digt af Halfdan Rasmussen.

Så ja, vi er utålmodige, og det skal vi være, men det er altså ikke det samme som, at alt er gået i stå. Man må ellers forstå, at det var derfor, hr. Martin Lidegaard ikke gik med i den brede regering. Nu er det jo nærliggende at kigge lidt ind i »Matador«. Det er næsten som Elisabeth Friis, ikke? Man mener alt det rigtige,

er sød og omgængelig, og så kan man alligevel ikke rigtig bide til, når chancen er der. Det er ærgerligt, for hvad har vi nået, siden vi dannede denne regering sammen med brede flertal her i salen?

Her kommer bare et par af resultaterne. Vi har indgået aftale om danmarkshistoriens største udbud af havvind. Den første CO2 lagret i den danske undergrund i Nordsøen. Vi har kickstartet dansk produktion af brint. Danskerne er godt i gang med at konvertere deres olie- og gasfyr til fjernvarme og varmepumper. Vi har nået meget nu, og selv om vi stadig mangler en masse, kan vi alligevel godt tillade os at være stolte over, at det igen og igen lykkes Danmark at finde en vej frem i den grønne omstilling, som er ambitiøs, som skaber vækst, og som har opbakning i store dele af den danske befolkning. Det her ligger mig meget på sinde, for i andre lande, også tæt på os, ser vi, hvordan generationskløfterne vokser frem, og vi ser, hvordan nogle holdninger trives i byerne, og i provinsen kan de se næsten modsat ud. Det er, enten fordi den grønne omstilling rammer skævt eller for hårdt eller for hurtigt. Det har vi indtil nu undgået i Danmark, og det er fantastisk. Derfor er jeg også glad for, at det var et stort set samlet Folketing, der stod bag landbrugsaftalen – fra Enhedslisten over til Nye Borgerlige. Dengang var vi enige om, at landbruget skal omstilles til at være mere klimavenligt, miljøvenligt, samtidig med at det er økonomisk bæredygtigt, at udledning af drivhusgasser skal nedbringes, samtidig med at vi også tager hensyn til konkurrenceevnen. Umiddelbart kan det jo godt lyde som hinandens modsætninger, men det er jo nu, hvor det bliver konkret, at det skal stå sin prøve.

Kan vi bygge den bro i Danmark? Det kan vi, og det skal vi, og derfor ærgrer det mig også, at fru Inger Støjberg på forhånd melder sit parti ud af forhandlingerne om en CO2-afgift. Jeg er ikke sikker, men jeg mener, det er Gitte Graa, der i Matador siger: Fremtiden, hvad er det for noget?. Men hvis man virkelig gerne vil dansk landbrug, skal man jo ikke tegne sådan et billede af, at det er som det dengang berømte Damernes Magasin, altså at det er det, der er dansk landbrug, og at dansk landbrug ikke vil udvikling, for det er jo ikke rigtigt. Mange danske landmænd arbejder målrettet og samvittighedsfuldt for at gøre dansk fødevarerproduktion endnu mere bæredygtigt, og det er alt det, som en CO2-afgift skal understøtte. Bliver det nemt? Nej, men som min egen far ville sige, er der heller ikke nogen, der har sagt, at det skal være nemt.

Noget af det, der i hvert fald heller ikke nemt, er, hvordan vi får bugt med den bandekriminalitet, vi oplever særlig her i København. Det er ikke meget, jeg har hørt til den i debatten i dag, og det ærgrer mig, for det er helt almindelige mennesker, der betaler prisen, når der bliver skudt i vores gader. Jeg synes personligt, at kritikken mod regeringen var meget rituel, da vi præsenterede vores forslag til en ny bandepakke. Vi hæver straffen for f.eks. at bære kniv. Det er nødvendigt. Der findes ikke et eneste godt argument for, at nogen skal tage kniv med i skole. Gør man det, skal det straffes, og det skal efter vores mening straffes hårdere end i dag. Man bliver ved med at stille spørgsmålet, om de hårde straffe virker. Ja, man kan jo slå ned i Rigspolitiets serviceeftersyn af bandepakkerne, og jeg citerer: »Strafskærpelser vurderes at være meget effektfulde redskaber, idet de i høj grad bidrager til, at bandemedlemmer over lang tid kan sættes ud af spil, hvilket typisk lægger en dæmper på bandernes kriminelle aktiviteter og skaber ro i miljøet.« jeg håber derfor, at vi kan nå til enighed i Folketinget hurtigt om at lave en god aftale på bandepakke IV.

Som jeg sagde i tirsdags, er der i det hele taget meget, vi gerne vil, ikke mindst når det gælder uddannelse. Derfor vil jeg gerne have lov til at kvittere for den meget positive modtagelse kommer, der er kommet fra næsten, tror jeg, alle partier i dag i forhold til den debat, vi har rejst om skolen, om autoritet for lærerne, mere ro i klassen og en bedre balance mellem det praktiske og det faglige.

Den respekt for lærerne skal vi også have med, når det handler om velfærden for de ældste medborgere i vores samfund, og derfor kommer der også i den her samling et forslag til en ny ældrelov, og noget af det, vi kommer til at tage fat på, er, hvordan man vurderer, hvilken hjælp den enkelte har behov for. Det er det, man på politikersprog kalder visitation. I dag finder den sted langt væk fra den enkelte borger i kommunernes centrale visitationsenheder, men hvad ville der ske, hvis vi i stedet lod det være op til sosu'en, der sammen med den ældre vurderede, hvad det er, der er behov for. Det ville i hvert fald give den ældre meget mere selvbestemmelse.

Større selvbestemmelse og selvstændighed en dag må man sige også er ønsket i rigsfællesskabet. Det var et stort øjeblik i dag, da der blev talt på grønlandsk. Tak for diskussionen, tak for modet til at have flyttet også vi andre herhen, og tak til

alle fire nordatlantiske mandater for jeres engagement. Der bliver rejst mange vigtige sager her i Folketinget på baggrund af netop jer fires arbejde. Det er sager om fordomme og diskrimination, om udenrigspolitik og en ny geopolitisk virkelighed, om spiralsagen og alt det, der ligger midt imellem.

I mandags mødtes jeg med min færøske og min grønlandske kollega, lagmanden og formanden for naalakkersuisut. Både Færøerne og Grønland er optaget af, især, at få øget handlemulighed på det udenrigspolitiske område. Jeg vil gerne gøre det helt klart, at det er fuldstændig legitimt, også selv om det udfordrer det rigsfællesskab, vi kender, og måske især kendte. Det er derfor, vi har lavet et kontaktudvalg, og som jeg nævnte i min tale i tirsdags, er det her også drivkraften i, at vi bevæger os mere og mere væk fra det, der har været et ulige magtforhold.

Meget i vores tid handler om at bygge bro og finde løsninger, og her til sidst, klokken er ved at være mange, skal vi måske blive inspireret af vores egen historie. Om få dage markerer vi 80-året for de danske jøders flugt til Sverige. Mere end 7.000 danske jødiske mænd, kvinder og børn tog en nødvendig og hjerteskrærende beslutning om at flygte, da ordren fra Berlin blev givet om deportering. Tusindvis af danske landsmænd og -kvinder hjalp til.

I Matador er flere af karaktererne involveret i modstand mod besættelsesmagten. Alle husker grisehandleren med billedet af Hitler, der er sømmet fast på indersiden af lokumsbrættet. Han ryger 30 dage i arresten, hvis jeg husker ret. Der er den gode Elisabeth Friis, der pakker de illegale blade, og det er faktisk Maude, der i afsnit 18 træder i karakter. Med hjælp fra Mads Skjerns søn Daniel kører hun hr. Stein i sikkerhed, da ingen andre kan.

Danmark stod sammen, og siden anden verdenskrig har vores land været frit. Men kampen for fred og demokrati er blevet overleveret som en af de fineste gaver fra generation til generation. I dag gør den sig især gældende uden for vores egne grænser. Verden har i dag været vidne til endnu et blodigt og ondsksfuldt russisk angreb på helt almindelige mennesker i Ukraine. Der meldes om flere end 50 dræbte civile. På Danmarks vegne sender jeg vores dybeste kondolence til det ukrainske folk. Angrebet, krigen, ufriheden, volden og ligegyldigheden over for menneskeliv bør kun gøre os endnu mere stålsatte på vores vedholdende støtte til Ukraine. Tak for ordet.

Kilde

ft.dk

Kildetype

Dokumentation på online medie

Tags

Debattale, Folketingstale, Politisk tale, Socialdemokratiet

Relateret

Christian Rabjerg Madsens tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Morten Dahlins tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Monika Rubins tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Alex Vanopslaghs tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Anna Falkenbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Franciska Rosenkildes tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Inger Støjbergs tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Markus Elias Olsens tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Martin Lidegaards tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Morten Messerschmidts tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Pernille Vermunds tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Pia Olsen Dyhrs tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Sjúrður Skaales tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Søren Pape Poulsens tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Aaja Chemnitz' tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

Pelle Dragsteds tale ved Folketingets åbningsdebat
5. oktober 2023

URI

<https://www.dansketaler.dk/tale/mette-frederiksens-tale-ved-folketingets-abningsdebat>